

PRZESTĘPCZOŚĆ XXI WIEKU

Szanse i wyzwania dla kryminologii

redakcja naukowa

Emil W. Pływaczewski

Diana Dajnowicz-Piesiecka

Emilia Jurgielewicz-Delegacz

PRZESTĘPCZOŚĆ XXI WIEKU

Szanse i wyzwania dla kryminologii

redakcja naukowa

Emil W. Pływaczewski

Diana Dajnowicz-Piesiecka

Emilia Jurgielewicz-Delegacz

Zamów książkę w księgarni internetowej

proinfo.pl
księgarnia internetowa

SERIA **MONOGRAFIE**

Wydanie publikacji zostało dofinansowane przez Uniwersytet w Białymstoku

Stan prawny na 15 października 2019 r.

Recenzent

Prof. dr hab. Irena Rzeplińska, INP PAN

Wydawca

Joanna Dzwonnik

Redaktor prowadzący

Joanna Tchorek

Opracowanie redakcyjne

Joanna Ośka

Projekt okładek serii

Wojtek Kwiecień-Janikowski, Przemek Dębowski

Łamanie

Fotoedytor

Ta książka jest wspólnym dziełem twórcy i wydawcy. Prosimy, byś przestrzegał przysługujących im praw. Książkę możesz udostępnić osobom bliskim lub osobiście znanym, ale nie publikuj jej w internecie. Jeśli cytujesz fragmenty, nie zmieniaj ich treści i koniecznie zaznacz, czyje to dzieło. A jeśli musisz skopiować część, rób to jedynie na użytek osobisty.

prawolubni

SZANUJMY PRAWO I WŁASNOŚĆ
Więcej na www.legalnakultura.pl
POLSKA IZBA KSIĄŻKI

© Copyright by

Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o., 2020

ISBN 978-83-8187-015-3

ISSN 1897-4392

Dział Praw Autorskich

01-208 Warszawa, ul. Przyokopowa 33

tel. 22 535 82 19

e-mail: ksiazki@wolterskluwer.pl

www.wolterskluwer.pl

księgarnia internetowa www.profinfo.pl

SPIS TREŚCI

Wykaz skrótów	11
---------------------	----

Część I

Szanse i wyzwania dla polskiej kryminologii

<i>Ewa M. Guzik-Makaruk, Emil W. Pływaczewski, Diana Dajnowicz-Piesiecka, Emilia Jurgielewicz-Delegacz</i> Druga edycja Ogólnopolskiego Forum Młodych Kryminologów jako przykład działalności Białostockiej Szkoły Kryminologii	15
--	----

<i>Tomasz Berdzik</i> Postęp technologiczny jako jeden z determinantów współczesnego terroryzmu	27
---	----

<i>Katarzyna Ciulkin-Sarnocińska</i> Wybrane kryminologiczne aspekty macierzyństwa zastępczego. Przestępstwo handlu ludźmi oraz organizowania adopcji wbrew przepisom ustawy	40
---	----

<i>Diana Dajnowicz-Piesiecka</i> Prawnikarke i kryminologiczne aspekty przestępczości popelnianej na szkode dzieci w Polsce	57
---	----

<i>Agnieszka Daniszewska, Michał Dąbrowski</i> Aplikacja badań typu <i>foresight</i> w kryminologii – zastosowanie, <i>status quo</i> i szanse na przyszłość	78
--	----

Joanna Domin, Katarzyna Hebda

Zjawisko eutanazji jako wyzwanie dla współczesnej kryminologii 90

Maciej Duda

Przemyt dziedzictwa kulturalnego i naturalnego – wyzwanie dla kryminologii w XXI wieku 105

Michał Dziezic

Kradzież informacji przedsiębiorstwa – zagadnienia prawne i kryminologiczne 120

Mariusz Gąsiorowski

Rola kynologii policyjnej w procesie wykryczym przestępstw ... 134

Mateusz Gąsowski

Cyberprzemoc wśród młodzieży szkolnej – analiza kryminologiczna na podstawie badań ankietowych 149

Patrycja Głodzińska

Cybersamobójstwo jako zagrożenie XXI wieku 166

Magdalena Grzyb

Jeśli biją to tylko kwiatkiem? O niskich wskaźnikach przemocy wobec kobiet w Polsce 177

Katarzyna Gurak

Postęp techniczny i wynikająca z niego cyberprzestępczość jako wyzwanie współczesnej kryminologii 194

Maria Hapunik, Anna Świerczewska-Gąsiorowska

Formułowanie profilu nieznanego przestępcy na potrzeby Policji 207

Karolina Kamińska

Zjawisko „kradzieży tożsamości” – aspekty prawne i kryminologiczne 220

Agnieszka Kilińska-Pękacz

Przestępstwa narkotykowe popełniane przez nieletnich
oraz środki wychowawcze orzekane wobec nich 232

Joanna Klimczak

Kradzież – wyzwanie czy przeżytek w kryminologii XXI w.? ... 246

Aleksandra Joanna Lewandowska, Łukasz Presnarowicz

Neurodowody w sądzie – nowe wyzwanie prawa
i kryminologii 260

Katarzyna Liżyńska, Anna Płońska

Wybrane aspekty prawnokarne i kryminologiczne handlu
ludźmi 274

Piotr Mroczko

Znieważanie celebrytów w Internecie 296

Aleksandra Nowak

Kryptowaluty a pranie pieniędzy. Pranie pieniędzy
jako przestępstwo XXI wieku 311

Paweł Ostaszewski

W kręgu kryminologii publicznej i metodologii badań 326

Teofil Pietroń

Patologie w pomocy humanitarnej 334

Emilia Płońska

Upowszechnienie danych biometrycznych – udogodnienie
czy zagrożenie? Rozważania w kontekście bezpieczeństwa
obywateli 346

*Emil W. Pływaczewski, Sławomir Redo, Agnieszka Langowska,
Przemysław Alkowski*

Ocena kształcenia metodą sokratyczną dla przeciwdziałania
przestępczości w środowisku wielokulturowym 364

<i>Joanna Sowisło-Wawrzyniak</i>	
Granice odpowiedzialności lekarza – gwaranta – studium przypadku	378
<i>Aleksandra Stachelska</i>	
Obraz przestępstwa stalkingu w latach 2011–2016 w Polsce – wybrane aspekty kryminologiczne	390
<i>Justyna Włodarczyk-Madejska</i>	
Wychowankowie zakładów poprawczych (wstępne wyniki badań)	407
<i>Dominik Wzorek</i>	
Diagnoza stanu bezpieczeństwa w oparciu o badania nad strachem przed przestępczością	419
<i>Milena Zajowska</i>	
Ustalanie osobowości sprawców przestępstw na podstawie profilowania kryminalnego	433
<i>Sebastian Zieliński</i>	
Nowoczesne technologie przetwarzania informacji w służbie prywatnego zwalczania przestępczości	451
Część II	
Przestępczość XXI wieku w świetle zagranicznych badań kryminologicznych	
<i>Evgenia Demidova</i>	
The concept of forensic activity (ontological aspect)	467
<i>Darya Ivinskaya</i>	
The system of means for convicts correction, applied with due regard for the identity of the offender in accordance with the legislation of the Republic of Belarus	477

Joanna Melz

Z lotu ptaka, czyli drony a prawo karne 488

Simonas Nikartas

Community sanctions: a real alternative to imprisonment
or expansion of punishment? The case of Lithuania 501

Ixone Ondarre Fuente, Nicolás García, Pilar Tarancón

Human trafficking in Spanish context from a gender
perspective 515

*Michaela Roubalová (Štefunková), Zuzana Kostelníková,
Jakub Holas, Martina Novopacká (Pešková)*

A victimization survey focused on the experience of the
Czech population with selected types of offences within a set
reference period 526

Claudia Zielińska

„Cybercrime” – wyzwanie dla kryminologii 540

O redaktorach 553

WYKAZ SKRÓTÓW

- GVG** – Gerichtsverfassungsgesetz, niemiecka ustawa o ustroju sądów powszechnych z 12.09.1950 r. w brzmieniu z 9.05.1975 r. ze zm., BGBl. I s. 1077
- k.c.** – ustawa z 23.04.1964 r. – Kodeks cywilny (Dz.U. z 2019 r. poz. 1145 ze zm.)
- k.k.** – ustawa z 6.06.1997 r. – Kodeks karny (Dz.U. z 2019 r. poz. 1950)
- k.p.** – ustawa z 26.06.1974 r. – Kodeks pracy (Dz.U. z 2019 r. poz. 1040 ze zm.)
- k.p.k.** – ustawa z 6.06.1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz.U. z 2018 r. poz. 1987 ze zm.)
- k.r.o.** – ustawa z 25.02.1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz.U. z 2019 r. poz. 2086)
- k.w.** – ustawa z 20.05.1971 r. – Kodeks wykroczeń (Dz.U. z 2019 r. poz. 821 ze zm.)
- Konstytucja RP** – Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2.04.1997 r. (Dz.U. poz. 483 ze sprost. i zm.)
- Konwencja
Warszawska** – Konwencja Rady Europy w sprawie działań przeciwko handlowi ludźmi sporządzona w Warszawie dnia 16.05.2005 r. (Dz.U. z 2009 r. Nr 20, poz. 107)
- KZS** – Krakowskie Zeszyty Sądowe
- LuftVG** – Luftverkehrsgesetz, niemiecka ustawa o ruchu powietrznym z 1.08.1922 r. w brzmieniu z 10.05.2007 r., BGBl. I, s. 698
- LuftVO** – Luftverkehrs-Ordnung, niemieckie rozporządzenie o ruchu powietrznym z 29.10.2015 r., BGBl. I s. 1894 ze zm.
- PiP** – Państwo i Prawo
- Prok. i Pr.** – Prokuratura i Prawo

-
- RODO** – rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z 27.4.2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz.Urz. UE L Nr 119 z 27.4.2016 r., s. 1)
- StGB** – Strafgesetzbuch, niemiecki kodeks karny w brzmieniu z 13.11.1998 r. ze zm., BGBl. I s. 3322
- StPO** – Strafprozessordnung, niemiecki kodeks postępowania karnego z 12.09.1950 r. w brzmieniu z 7.04.1987 r. ze zm., BGBl. I s. 1074, 1319
- u.o.o.z.** – ustawa z 23.07.2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz.U. z 2018 r. poz. 2067 ze zm.)

Część I

**SZANSE I WYZWANIA
DLA POLSKIEJ KRYMINOLOGII**

Ewa M. Guzik-Makaruk¹, Emil W. Pływaczewski², Diana Dajnowicz-Piesiecka³, Emilia Jurgielewicz-Delegacz⁴

DRUGA EDYCJA OGÓLNOPOLSKIEGO FORUM MŁODYCH KRYMINOLOGÓW JAKO PRZYKŁAD DZIAŁALNOŚCI BIAŁOSTOCKIEJ SZKOŁY KRYMINOLOGII

Ogólnopolskie Forum Młodych Kryminologów (OFMK) to przedsięwzięcie Białostockiej Szkoły Kryminologii (BSK), którego inicjatorem jest prof. zw. dr hab. dr h. c. Emil W. Pływaczewski – Dziekan Wydziału Prawa Uniwersytetu w Białymstoku i kierownik Katedry Prawa Karnego i Kryminologii. Od samego początku tejże inicjatywy koordynacją zajmują się: dr Emilia Jurgielewicz-Delegacz, jako główny koordynator, oraz dr Diana Dajnowicz-Piesiecka jako zastępca koordynatora. Ogólnopolskie Forum Młodych Kryminologów jest

¹ Kierownik Zakładu Prawa Karnego Katedry Prawa Karnego i Kryminologii na Wydziale Prawa Uniwersytetu w Białymstoku. Od 2012 r. pełni funkcję prodziekana ds. nauki Wydziału Prawa. Jest też zatrudniona na stanowisku profesora zwyczajnego w Wyższej Szkole Policji w Szczytnie.

² Kierownik Katedry Prawa Karnego i Kryminologii na Wydziale Prawa Uniwersytetu w Białymstoku. Od 2012 r. pełni funkcję dziekana Wydziału Prawa. Jest też zatrudniony na stanowisku profesora zwyczajnego w Wyższej Szkole Policji w Szczytnie.

³ Doktor nauk prawnych, adiunkt w Zakładzie Kryminologii Katedry Prawa Karnego i Kryminologii na Wydziale Prawa Uniwersytetu w Białymstoku. Zastępca głównego koordynatora Ogólnopolskiego Forum Młodych Kryminologów.

⁴ Doktor nauk prawnych, adiunkt w Zakładzie Prawa Karnego Katedry Prawa Karnego i Kryminologii na Wydziale Prawa Uniwersytetu w Białymstoku. Główny koordynator Ogólnopolskiego Forum Młodych Kryminologów.

pionierskim przedsięwzięciem w skali kraju. Początkowo wzorem studenckich forów naukowych funkcjonujących na całym świecie, ideą OFMK było stworzenie w Polsce platformy naukowej, która służyłaby wymianie doświadczeń młodych kryminologów. Jednakże już druga edycja tego wydarzenia przybrała wymiar europejski, a organizatorzy zakładają, że trzecia – będzie miała charakter międzynarodowy.

Celem OFMK jest integracja grona młodych naukowców (m.in. prawników, kryminologów, socjologów, pedagogów), reprezentujących różne gałęzie wiedzy, oraz stworzenie dla nich miejsca do merytorycznej wymiany informacji, doświadczeń i osiągnięć badawczych w obszarze szeroko pojętej kryminologii. Ogólnopolskie Forum Młodych Kryminologów jest platformą wymiany doświadczeń nie tylko między młodymi naukowcami, lecz także przedstawicielami praktyki, w tym m.in. aplikantami adwokackimi czy radcowskimi, zajmującymi się zagadnieniami związanymi ze współczesną przestępczością i patologiami społecznymi.

Pierwsza edycja OFMK⁵, odbyła się pod hasłem „Współczesna przestępczość i patologie społeczne z perspektywy interdyscyplinarnych badań kryminologicznych” w dniach 19–20.05.2016 r. Łącznie podczas pierwszej edycji OFMK odbyły się cztery panele, które były poświęcone:

- badaniom empirycznym w służbie kryminologii (przewodniczyła prof. zw. dr hab. Ewa M. Guzik-Makaruk – Prodziekan ds. Nauki Wydziału Prawa Uniwersytetu w Białymstoku),
- nowym kierunkom badań kryminologicznych (przewodniczył prof. zw. dr hab. Wiesław Pływaczewski z Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie),
- współczesnym zagrożeniom w ujęciu kryminologicznym (przewodniczyła dr hab. Izabela Nowicka, prof. WSPol – ówczesna Prorektor ds. studenckich Wyższej Szkoły Policji w Szczytnie),

⁵ D. Dajnowicz, E. Jurgielewicz-Delegacz, *Sprawozdanie z I Ogólnopolskiego Forum Młodych Kryminologów, Białystok, 19–20 maja 2016 r.*, Biuletyn Polskiego Towarzystwa Kryminologicznego im. prof. Stanisława Batawii 2016/23, s. 143–147. Zob. też: *First National Forum of Young Polish Criminologists*, “The Criminologist. The Official Newsletter of The American Society of Criminology” 2016, vol. 41, no. 5, s. 47.

- interdyscyplinarnym problemom kryminologii XXI wieku (prezwodnioczyła prof. zw. dr hab. Katarzyna Laskowska).

Podsumowując pierwszą edycję OFMK, wskazać należy, iż nadesłano 60 propozycji z referatami, spośród nich zostało wybranych 27 tematów wystąpień, które zostały zaprezentowane w czterech panelach w ciągu dwóch dni obrad. Wszystkich uczestników czynnych i biernych OFMK, którzy wnieśli opłaty konferencyjne, było około 80 osób i byli to przedstawiciele takich jednostek naukowych jak:

- Wydział Prawa i Administracji Uniwersytet Warminsko-Mazurski w Olsztynie,
- Wydział Administracji Wyższej Szkoły Policji w Szczytnie,
- Wydział Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego,
- Wydział Prawa i Administracji Uniwersytetu Rzeszowskiego,
- Wydział Prawa, Administracji i Ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego,
- Wydział Prawa i Administracji Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu,
- Wydział Prawa i Administracji Uniwersytetu Wrocławskiego,
- Wydział Prawa i Administracji Uniwersytetu Łódzkiego,
- Wydział Prawa i Administracji Uniwersytetu Jagiellońskiego,
- Wydział Prawa Uniwersytetu w Białymstoku,
- Wyższa Szkoła Administracji i Biznesu w Gdyni,
- Wydział Pedagogiki i Psychologii Uniwersytetu w Białymstoku,
- Instytut Pedagogiki Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny w Siedlcach,
- Wydział Pedagogiki i Psychologii Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej,
- Wydział Stosowanych Nauk Społecznych i Resocjalizacji Uniwersytetu Warszawskiego,
- Wydział Lekarski Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach,
- Instytut Wymiaru Sprawiedliwości,
- Instytut Nauk Prawnych Polskiej Akademii Nauk,
- Instytut na rzecz Kultury Prawnej ORDO IURIS,
- Instytut Profilaktyki Społecznej i Resocjalizacji Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego,

Książka porusza ważne problemy z zakresu kryminologii, prawa karnego i patologii społecznych. Autorzy, młodzi naukowcy z Polski i zagranicy, omówili m.in. następujące zjawiska przestępcze i patologiczne: współczesne przejawy terroryzmu oraz handlu ludźmi, organizowanie adopcji wbrew prawu, przestępstwa popełniane na szkodę dzieci, przeciwko dziedzictwu kulturalnemu czy w internecie, stalking czy patologie w pomocy humanitarnej. Znaleźć tu można również artykuły na temat współczesnych metod profilowania kryminalnego.

Opracowanie zainteresuje adwokatów, radców prawnych, sędziów, prokuratorów, a także pracowników naukowych i studentów.

Artykuły zawarte w książce powstały na bazie referatów wygłoszonych przez autorów podczas drugiej edycji Ogólnopolskiego Forum Młodych Kryminologów, zorganizowanym na Wydziale Prawa na Uniwersytecie w Białymstoku.

Emil W. Pływaczewski – profesor zwyczajny doktor habilitowany nauk prawnych, kierownik Katedry Prawa Karnego i Kryminologii na Wydziale Prawa Uniwersytetu w Białymstoku, dziekan Wydziału Prawa tego Uniwersytetu w latach 2012–2019; profesor zwyczajny w Wyższej Szkole Policji w Szczytnie; w 2018 r. wybrany do grona międzynarodowej kapituły tzw. nobla kryminologicznego – the Stockholm Prize in Criminology; autor ponad 470 publikacji (w tym 85 zagranicznych).

Diana Dajnowicz-Pisiecka – doktor nauk prawnych, adiunkt na Wydziale Prawa Uniwersytetu w Białymstoku; członek Polskiego Towarzystwa Kryminologicznego im. prof. Stanisława Batawii oraz Polskiej Platformy Bezpieczeństwa Wewnętrznego; ekspert Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz wiceprzewodnicząca Rady Młodych Naukowców działającej przy Ministrze Nauki i Szkolnictwa Wyższego; autorka ponad 30 publikacji z zakresu prawa karnego i kryminologii.

Emilia Jurgielewicz-Delegacz – doktor nauk prawnych; adiunkt w Zakładzie Prawa Karnego Katedry Prawa Karnego i Kryminologii Wydziału Prawa Uniwersytetu w Białymstoku; główny koordynator Ogólnopolskiego Forum Młodych Kryminologów oraz koordynator Międzynarodowego Centrum Badań i Ekspertyz Kryminologicznych; autorka lub współautorka ponad 40 publikacji z zakresu kryminologii i prawa karnego.

ZAMÓWIENIA:

INFOLINIA 801 04 45 45

ZAMOWIENIA@WOLTERSKLUWER.PL

WWW.PROFINFO.PL

ISSN 1897-4392
ISBN 978-83-8187-015-3

